

Sygn. akt II AKa 321/12

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 12 listopada 2012r.

Sąd Apelacyjny w Warszawie II Wydział Karny w składzie:

Przewodniczący: SSA – Małgorzata Mojkowska

Sędziowie: SA – Adam Wrzosek

SA – Zbigniew Kapiński (spr.)

Protokolant: – sekr. sąd. Kazimiera Zbysińska

przy udziale Prokuratora Marka Deczkowskiego

po rozpoznaniu w dniu 12 listopada 2012 r.

sprawy A. B.

w przedmiocie zadośćuczynienia za doznaną krzywdę wynikłą z tymczasowego aresztowania

na skutek apelacji, wniesionej przez prokuratora

od wyroku Sądu Okręgowego w. W.

z dnia 23 maja 2012 r. sygn. akt VIII Ko 125/12

utrzymuje w mocy zaskarżony wyrok;

kosztami postępowania odwoławczego obciąża Skarb Państwa.

UZASADNIENIE

Wyrokiem z dnia 23 maja 2012 r. Sąd Okręgowy w. W. zasądził od Skarbu Państwa na rzecz A. B. kwotę 9000 zł tytułem zadośćuczynienia za niewątpliwie niesłuszne tymczasowe aresztowanie wraz z ustawowymi odsetkami od uprawomocnienia się wyroku do dnia zapłaty, zaś kosztami postępowania obciążył Skarb Państwa.

Powyższy wyrok w całości na niekorzyść wnioskodawcy zaskarżył prokurator, który powołując się na przepisy art. 439 § 1 pkt 2 (art. 104 § 1 pkt 2 k.p.w.) zarzucił powyższemu orzeczeniu rozpoznanie sprawy sygn. akt VIII Ko 125/12 w dniu 23 maja 2012 r. przez Sąd Okręgowy w. W., który był nienależycie obsadzony.

Podnosząc powyższy zarzut na podstawie art. 437 § 2 k.p.k. wnosił o: uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy Sądowi Okręgowemu w. W. do ponownego rozpoznania.

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje:

Apelacja nie jest zasadna i nie zasługuje na uwzględnienie zawarty w niej wniosek.

W przedmiotowej sprawie jedyną kwestią natury zasadniczej jaką należało rozstrzygnąć w kontekście podniesionego w apelacji zarzutu jest ustalenie czy trzyosobowy skład Sądu Okręgowego w jakim została rozstrzygnięta przedmiotowa

sprawa jest właściwym, czy też jak twierdzi prokurator należy przyjąć że Sąd pierwszej instancji był niewłaściwie obsadzony.

Z uzasadnienia omawianej apelacji wynika, że zdaniem skarżącego wniosek A. B. o zasądzenie zadośćuczynienia dotyczy „sprawy o wykroczenie” w rozumieniu art. 110 § 1 k.p.w. Skoro bowiem Sąd Rejonowy uznał oskarżonego za winnego popełnienia wykroczenia a nie popełnienia zarzucanego mu występku, to zdaniem prokuratora, który odwołując się do wyroku Sądu Najwyższego z dnia 14 października 2004r. w sprawie II KK 276/04, to należało, zgodnie z dyspozycją art. 400 k.p.k. stosować przepisy k.p.w. a nie przepisy k.p.k.

Należy jednak zauważyć, że przytoczone w uzasadnieniu omawianej apelacji judykaty Sądu Najwyższego dotyczą innego zagadnienia, a mianowicie terminu do wzruszenia środka odwoławczego w sprawie, w której Sąd uznał oskarżonego za winnego wykroczenia, a nie zarzucanego mu przestępstwa (wyrok Sądu Najwyższego z 14 października 2004 r. II KK 276/04 OSNw SK 2004/1/1813) oraz rozstrzygnięcia kwestii jaka sprawa jest „sprawą o wykroczenie” w rozumieniu art. 110 § 1 k.p.w. (postanowienie Sądu Najwyższego z 23 października 2003 r. IV KK 94/03, OSN K.W. 2004/2/16).

Zdaniem Sądu Apelacyjnego w przedmiotowej sprawie samo rozstrzygnięcie jak należy rozumieć pojęcie „sprawą o wykroczenie” w kontekście postępowania odwoławczego nie jest wystarczające i nie wyczerpuje istoty zagadnienia jakie należało rozstrzygnąć w przedmiotowej sprawie w kontekście zarzutu podniesionego przez prokuratora dotyczącego niewłaściwej obsady Sądu orzekającego.

Należy bowiem stwierdzić, że istnieją dwa oddzielne tryby dochodzenia roszczeń związanych z odszkodowaniem za niesłuszne skazanie, tymczasowe aresztowanie lub zatrzymanie (Rozdział 58 k.p.k.) oraz tryb określony w Rozdziale 20 k.p.w. dotyczący odszkodowania za niesłuszne ukaranie lub zatrzymanie.

W zakresie ustalenia który z powyższych trybów powinien mieć zastosowanie w niniejszej sprawie samo odwołanie się do pojęcia „sprawa o wykroczenie” nie jest wystarczające i miarodajne i nie może być osią rozstrzygnięcia omawianego zagadnienia.

Należy zaś mieć na uwadze fakt, że we wniosku z dnia 23 stycznia 2012 r. A. B. domagając się zasądzenia odszkodowania i zadośćuczynienia (po modyfikacji wniosku jedynie zadośćuczynienia) wskazał jako podstawę tego wniosku niesłuszne tymczasowe aresztowanie w okresie od dnia 9 listopada 2009 r. do dnia 18 stycznia 2010 r. czyli podstawę prawną określoną w art. 552 § 4 k.p.k.

Z treści zaskarżonego wyroku również wynika w sposób jednoznaczny, że Sąd Okręgowy zasądził od Skarbu Państwa na rzecz wnioskodawcy tytułem zadośćuczynienia kwotę 9000 zł właśnie na podstawie art. 552 § 4 k.p.k. i tej podstawy autor apelacji w żaden sposób nie kwestionuje.

Zdaniem Sądu Apelacyjnego powyższy fakt związany z podstawą prawną zasądzonych zadośćuczynienia ma decydujące znaczenie dla ustalenia prawidłowego składu Sądu Okręgowego orzekającego w tym zakresie.

Z treści art. 554 § 2 k.p.k. wynika bowiem w sposób oczywisty, że w zakresie rozstrzygnięcia o zasadności żądania o którym mowa w art. 554

§ 1 k.p.k. Sąd Okręgowy orzeka w składzie trzech sędziów. Należy jednocześnie podkreślić, że wskazana w zaskarżonym wyroku podstawa zasądzenia przez Sąd meriti zadośćuczynienia została właściwie wskazana i jest prawidłowa skoro roszczenie wnioskodawcy związane było z niewątpliwie niesłusznym tymczasowym aresztowaniem.

W takiej sytuacji jest oczywiste, że wniosek A. B. nie mógł być rozpoznawany na gruncie podstaw zasądzenia odszkodowania za niesłuszne ukaranie lub zatrzymanie określonych w Rozdziale 20 k.p.w.

Z treści art. 114 k.p.w. wynika bowiem w sposób jednoznaczny, że wskazane w § 1 i § 2 tego przepisu podstawy zasądzenia od Skarbu Państwa odszkodowania za poniesioną szkodę oraz zadośćuczynienie za doznaną krzywdę nie obejmują niewątpliwie niesłusznego tymczasowego aresztowania. Dotyczą one bowiem wykazania względem

obwinionego w całości lub części kary lub środka karnego, których nie powinien być ponieść (§ 1), bądź też odszkodowanie i zadośćuczynienie przysługuje także osobie niewątpliwie niesłusznie zatrzymanej oraz osobie osadzonej w zakładzie karnym na podstawie art. 82 § 5 pkt 2 albo pkt 3, która następnie została prawomocnie uniewinniona albo wobec której prawomocnie umorzono postępowanie (§ 2).

Z treści art. 115 § 3 k.p.w. wynika zatem zdaniem Sądu Apelacyjnego w sposób oczywisty, że Sąd Okręgowy orzeka jednoosobowo tylko w zakresie tych roszczeń, których podstawa została wyraźnie sprecyzowana i określona w art. 114 § 1 i § 2 k.p.w. oraz, że odszkodowanie i zadośćuczynienie z tytułu niewątpliwie niesłusznego tymczasowego aresztowania nie mieści się w żaden sposób wśród podstaw określonych w tym przepisie k.p.w.

Jest to zdaniem Sądu Apelacyjnego oczywiste choćby z tego względu, że podstawy stosowania tymczasowego aresztowania określają przepisy k.p.k. i nie jest możliwe stosowanie tego środka w sprawie o wykroczenie.

Reasumując powyższe rozważania stwierdzić zatem należy argumenty podniesione przez prokuratora w uzasadnieniu omawianej apelacji a dotyczące przede wszystkim pojęcia „sprawa o wykroczenie” nie wyczerpują istoty omawianego zagadnienia i nie zasługiwały z tego względu na akceptację Sądu odwoławczego bowiem skarżący pominął istotne okoliczności wynikające z wykładni omawianych wcześniej przepisów k.p.k. i k.p.w., które dotyczą zagadnienia związanego z właściwą obsadą Sądu orzekającego w pierwszej instancji.

W kontekście dokonanych rozważań Sąd Apelacyjny wyraża pogląd, że decydującym kryterium przy ustalaniu właściwego składu Sądu Okręgowego orzekającego w przedmiocie odszkodowania i zadośćuczynienia jest podstawa prawna i faktyczna dochodzonego od Skarbu Państwa roszczenia, określona w art. 552 k.p.k. lub w art. 114 k.p.w. Jeżeli zatem podstawą tego rodzaju wniosku jest niewątpliwie niesłuszne tymczasowe aresztowanie stosowane wobec oskarżonego w toku postępowania przygotowawczego lub sądowego (czyli art. 552 § 4 k.p.k.), to nawet w sytuacji gdy w orzeczeniu kończącym postępowanie karne, zarzucany oskarżonemu czyn został uznany za wykroczenie i postępowanie umorzono z uwagi na przedawnienie karalności, to w zakresie wniosku o zasądzenie odszkodowania i zadośćuczynienia za niewątpliwie niesłuszne tymczasowe aresztowanie, Sąd Okręgowy orzeka w składzie określonym w art. 554 § 2 k.p.k. W składzie jednoosobowym tylko wówczas, gdy wniosek dotyczy jednej z podstaw naruszenia określonych w art. 114 § 1 lub § 2 k.p.w., zaś z całą pewnością odszkodowanie i zadośćuczynienie za niewątpliwie niesłuszne tymczasowe aresztowanie nie mieści się w ramach podstaw określonych w tym przepisie, tylko w art. 552 § 4 k.p.k. i ten fakt ma decydujące znaczenie przy rozstrzygnięciu omawianego zagadnienia.

Sąd Apelacyjny uznał zatem, mając na uwadze wyżej dokonane rozważania, że przedmiotowa sprawa została rozpoznana we właściwym, określonym w art. 554 § 2 k.p.k. składzie trzech sędziów.

O kosztach sądowych za postępowanie odwoławcze orzeczono na podstawie art. 636 § 1 k.p.k.